

Kas jāņem vērā, nodrošinot ģenerators gatavību ekspluatācijai un sagatavojot to palaišanai?

1. Vispārīgie drošības noteikumi darbam ar elektrisko strāvu

Lai izvairītos no elektriskās strāvas trieciena, jāievēro šādi pamatprincipi:

- ▶ Nenovietot iekārtu cieši pie sienas un nedarbināt to telpās, kas nav paredzētas un pielāgotas šādu iekārtu darbināšanai (telpās bez ventilācijas vai speciālām dūmgāzu nosūkšanas ierīcēm).
- ▶ Lietot tikai elektriskos kabeļus ar lietošanas apstākļiem piemērotu izolāciju un savienojumiem, kā arī saistošo standartu prasībām atbilstošas sadales un nozarkārbas.
- ▶ Nedarbināt ģeneratoru ar slapjām rokām vai stāvēt uz slapja pamata.
- ▶ Nelietot kabeļus ar bojātu izolāciju.
- ▶ Ja ražotājs nav sniedzis norādi par iespēju ekspluatēt iekārtu nokrišņu laikā, sargāt ģeneratoru no mitruma un nepieļaut tā apliešanu ar ūdeni (salīšanu).
- ▶ Pievērst uzmanību ģenerators instalācijas izolācijas stāvoklim.
- ▶ Lietojot ģeneratoru, tā korpusu sazēmēt.

2. Nosacījumi, organizējot ģenerators darba gatavību un paredzamo ekspluatāciju

Saimniecības apsekošanas gaitā ir būtiski pievērst uzmanību:

- ▶ Pārliedzināties, ka ģenerators nepieciešamības gadījumā ir pieejams operatīvai lietošanai: piemēram, vai tas nav nodots remontā vai iekrauts noliktavā u.tml.
- ▶ Pārliedzināties, vai ģenerators ir piemērots visai jaudai, kas tiek patērēta un pieprasīta konkrētajā objektā.
- ▶ Pārliedzināties, vai pieslēguma vietā ir piemērota automātika un vai tās iestatījumi ir korekti gan elektroenerģijas atslēguma gadījumā, gan piegādei atjaunojoties.
- ▶ Lielākos objektos un iestādēs pārliedzināties, vai ģenerators ir pieslēdzams veidā, kas nodrošina visu kritisko objektu apgādi – mēdz gadīties, ka uzņēmuma teritorijā kritiski nozīmīgiem objektiem, piemēram, ūdenssūkņu stacijām, nav tā pati barošanas ķēde, kas uzņēmuma administratīvajām ēkām.
- ▶ Novērtēt, vai gadījumā, ja tiek bojāti esošās ģenerators pieslēguma shēmas elementi, ir pieejama alternatīva pieslēguma vieta. Vai tā ir no jaudas un tehnisko parametru viedokļa līdzvērtīga pamata pieslēguma vietai, vai arī piemērota tikai daļējai patēriņa segšanai.
- ▶ Ja objektā vai iestādē ir pastāvīgais ģenerators, nepieciešams pārliedzināties, vai ir iespēja un vieta pieslēgt un novietot rezerves ģenerators gadījumā, ja pastāvīgais ģenerators iziet no ierindas.

- ▶ Plānojot ģenerators ekspluatāciju uzņēmumā vai iestādē, ir būtiski, lai ģenerators un ar to saistītā saimniecība būtu atbildīgās personas pārziņā. Par ģenerators ekspluatāciju atbildīgajai personai ir būtiski pārzināt konkrēta objekta pieslēguma shēmas, iekšējo elektrotīklu tehniskos parametrus un tehnisko izpildījumu, ģenerators apkopes procedūras, kā arī piederības robežu ar sistēmas operatoru, lai nepieciešamības gadījumā spētu identificēt un novērst arī tīkla bojājumus, kas ir notikuši lietotāja saimniecībā.
- ▶ Ja objekta energoapgādei tiek izmantoti vairāki ievadi vai transformatori, ir jāpārlicinās, vai ir rezerves saites starp ievadiem un starp dažādiem transformatoriem, kas ļauj ievadus un pieslēgumus savstarpēji rezervēt, pārlicināties par to, vai ģenerators pieslēguma shēma un automātika ir piemērota atbilstošajai objekta pieslēguma shēmai. Tehniskie rādītāji, kas doti iekārtai, ir maksimāli pieļaujamie un nedrīkst tikt pārsniegti, turklāt jāievēro, ka, pieslēdzot elektrodzinējus, to palaišanas jauda ievērojami pārsniedz uz tiem uzrādīto nominālo jaudu (3 līdz 4 reizes).
- ▶ Optimālā gadījumā ģenerators būtu jābūt apsildītam līdz aptuveni 40 grādu temperatūrai, lai nodrošinātu tā augstu darba gatavību, kā arī, ja ģenerators ir aprīkots ar akumulatoru – nepieciešams pārlicināties par to, ka akumulators ir uzlādēts, nepieciešamības gadījumā uzlādes veicot regulāri. Ja ir iespējams, ekspluatējot ģenerators, gan ieslēgšanas, gan izslēgšanas mirklī ir nepieciešams ļaut ģenerators dažas minūtes pastrādāt tukšgaitā.
- ▶ Testējot ģenerators, būtu svarīgi neiztikt ar īslaicīgu dažu minūšu testu, bet gan veikt vairākas stundas garu testu, pamēģinot gan pārslēgumus, gan arī pārlicinoties par tā faktisko piemērotību plānotajai patēriņa slodzei, pieslēguma shēmas atbilstību paredzētajām vajadzībām, kabeļu tehnisko stāvokli u.c.
- ▶ Pārbaudīt, vai ģenerators tehnoloģiskie šķidrumi (eļļas, dzesēšanas šķidrumi), izejmateriāli (filtri) un degviela ir pietiekamā apjomā atbilstoši ražotāja instrukcijām, to nomaiņa ir veikta atbilstoši ražotāja norādēm un paredzamajam ekspluatācijas ilgumam. Kategoriski nav pieļaujama ģenerators ekspluatācija bez gaisa filtra.
- ▶ Ārpuskārtas kontrole: iekārta pastiprināti jāpārbauda šādos gadījumos – ja ir paaugstinājusies vibrācija vai troksnis; ir parādījušās tumšas vai gaišas izplūdes gāzes; dzinējs šķiet pārslogots vai ir nepareiza aizdedze.
- ▶ Ikdienas kontrole: pārbaudīt skrūvju novilkumu; atbrīvot gaisa iesūkšanas atveres; pārbaudīt eļļas līmeni pirms katras palaišanas un ik pēc noteikta darba stundu skaita atbilstoši ražotāja norādēm; pārbaudīt degvielas esamību un degvielas vadu hermētiskumu; pārbaudīt elektrorozešu un pieslēguma stāvokli.
- ▶ Ir būtiski pārlicināties, vai senākos laikos uzstādīts ģenerators joprojām atbilst tām jaudas prasībām, kas ir aktuālas konkrēta objekta energoapgādei šobrīd.

